

Welkom in mijn bubbel

In deze activiteit leren de leerlingen nadenken over de (online) content (inhoud) die ze wel en niet te zien krijgen. Hoe komt dat eigenlijk, dat we niet allemaal hetzelfde zien online? En hoe anders zijn die 'filterbubbels' van mijn klasgenoten in vergelijking met die van mij?

Doelstellingen

- ✓ **Leren** onze eigen filterbubbel te identificeren
- ✓ **Begrijpen** dat iedereen een andere bubbel heeft

Even praten

Heel veel online-informatie

Stel, je gaat op sociale media zoals TikTok en Instagram, of op platformen zoals YouTube en Netflix. Heb je dan toegang tot alle openbare posts, video's, series... die op deze media staan? In theorie wel. Als je een bepaalde post of video zou willen opzoeken zou je dat moeten kunnen terugvinden (als het natuurlijk op dat platform beschikbaar is). Maar in de praktijk ziet niet iedereen hetzelfde, en komt iedereen dus **verschillende soorten content** (inhoud) tegen. Er is natuurlijk ook zoveel online content dat we niet alles zouden kunnen en willen zien. Maar hoe wordt die **selectie** dan voor ons gemaakt?

Wie beslist wat we zien online?

Wat we online zien als we op sociale media of platformen zoals YouTube en Netflix gaan, bepalen we voor een groot deel **zelf**. Als we een account aanmaken geven we namelijk vaak onze voorkeuren en **interesses** op, bijvoorbeeld: dansen, romantische films, frietjes, de zee, Tegelijkertijd geven we verschillende soorten **gegevens** door aan die media, zoals hoe oud we zijn, vanop welke locatie we iets opzoeken, welke dingen we opzoeken, op welke video's we klikken, enzovoort. Daarbovenop betalen sommige bedrijven of mensen om hun content te **promoten**, zodat meer mensen ze gaan zien. En bepaalde dingen online zijn soms gewoon heel **populair**, waardoor ze nog meer bekeken worden. Deze combinatie, van onze eigen interesses, onze gegevens, advertenties en de populariteit van iets zorgt ervoor dat we bepaalde dingen wel/niet zien als we online gaan.

Al deze gegevens worden namelijk verwerkt door de **algoritmes** van de sociale media en platforms die we bezoeken. Zo'n algoritme (een computercode die op basis van heel veel verschillende gegevens berekent wat we wel/niet zien) beslist dus mee over de soort posts, video's, films, ... die in onze feed terechtkomen. Dit zorgt ervoor dat je in een soort van online '**bubbel**' (ook wel filterbubbel genoemd) terecht kunt komen, waarin je alleen nog maar posts ziet over bepaalde onderwerpen en bijna niets meer over andere.

Tip: Ben je geïnteresseerd in hoe een algoritme werkt en hoe het een invloed heeft op de informatie die je ziet online? Bekijk dan ook zeker eens de Bonus-activiteit hierover: 'Algoritmes - kraak de code'.

Is een filterbubbel goed of slecht?

Aan de ene kant is het natuurlijk **leuk** om vooral veel inhoud te zien dat je interesseert, en weinig dat je niet interesseert. Anders zou je waarschijnlijk niet lang op die media blijven. Bovendien kom je zo ook meer in contact met mensen die hetzelfde denken en dezelfde interesses hebben als jij, en dat voelt leuk. Daarnaast is het natuurlijk onmogelijk om alle online-informatie die er is te bekijken, dus moet je wel een keuze maken.

Anderzijds heeft zo'n online filterbubbel ook wel een gevaarlijk kantje. Door in zo'n bubbel te zitten krijg je namelijk steeds meer **eenzijdige informatie** te zien, en wordt je **eigen waarheid** alleen maar versterkt. Zo wordt het ook steeds moeilijker om een **evenwichtige mening** te vormen, gebaseerd op meerdere en verschillende bronnen. (Soms weet je zelfs niet dat die andere bronnen ook bestaan). Als je je nieuws haalt via onofficiële kanalen van sociale media of via Google News, is er een grotere kans dat je enkel één kant van het nieuws ziet (bijvoorbeeld veel van een bepaalde politieke kant) en heel weinig van de andere kant. En dat kan gevaarlijk zijn, want om goede keuzes te maken moet je eerst ook goed geïnformeerd zijn.

Tip: benieuwd naar welke concrete acties je kan doen om uit je filterbubbel te komen? Bekijk dan zeker ook de aansluitende activiteit 'Doorprik je bubbel'.

Activiteit

Wat heb je nodig?

- Groot blad papier
- Stiften, potloden, pennen... (schrijfmateriaal)

Voor je aan de activiteit begint is het een goed idee om enkele dingen aan de leerlingen te vragen: Waar halen zij hun informatie vandaan? Waar zoeken ze veel over op en waarover hebben ze nog nooit iets opgezocht? Wie kiest er wat ze te zien krijgen op sociale media, YouTube of Netflix? (Hoe wordt die keuze gemaakt?) Wat beslissen ze zelf en wat wordt er voor hen besloten? Waarom zien ze veel over sommige onderwerpen en weinig over andere? Leg vervolgens uit dat we – door een combinatie van onze eigen keuzes en keuzes van online platformen (zoals YouTube en TikTok) – maar een deel van het verhaal zien. Vertel dat het belangrijk is om dit te weten, omdat je **goed geïnformeerd** moet zijn als je **goede keuzes** wilt maken.

1. Hoe ziet jouw filterbubbel eruit?

Wat is dat nu eigenlijk precies, zo'n filterbubbel? Om het concept concreet te maken, maken de leerlingen een visuele representatie van hun (online) filterbubbel.

Want, hoe zien die er nu eigenlijk uit? Afhankelijk van de leeftijd en de klasgroep zijn er twee verschillende versies van deze activiteit. Aan jullie de keuze.

(Offline)

Op een groot blad papier schrijven/tekenen/plakken/... de leerlingen hun eigen filterbubbel. Wat de leerlingen kunnen laten zien op hun papier:

- Naar welke sites gaan ze als ze online gaan?
- Welke activiteiten doen ze?
- Welke mensen/kanalen volgen ze?
- Wat voor apps gebruiken ze?
- Met wie zijn ze in contact online?
- Over welke onderwerpen zoeken ze informatie op?

(Online)

Doe dezelfde oefening, maar laat de leerlingen nu een minuutje of twee op hun sociale media scrollen. Herhaal de oefening eventueel een paar keer voor 1 of 2 andere apps. Op hun blad noteren/tekenen ze de verschillende soorten content die ze daar zijn tegenkomen.

Tip: Maak er een knutselactiviteit van, en voorzie stiften, potloden, oude magazines om uit te knippen, etc.

2. Uit je bubbel

Als iedereen zijn of haar bubbel heeft gemaakt is het de bedoeling om elkaars bubbels te ontdekken.

Laat de leerlingen door de klas gaan en elkaars bubbels bekijken. Vraag aan elke leerling om iets te kiezen uit een andere bubbel dat ze zouden willen toevoegen aan hun eigen bubbel.

Tip voor een klasgesprek: Over welke onderwerpen zouden de leerlingen nog wel wat meer willen weten? Over welke niet? En waarom? Over welke onderwerpen is het belangrijk om veel te weten? Wat zou er kunnen gebeuren als enkel sommige mensen veel over een bepaald onderwerp zouden weten?

Lessen

Iedereen heeft een andere filterbubbel. Het is goed om te beseffen hoe die eruitziet en hoe anders die van andere personen kan zijn. Als je een zicht hebt op je eigen bubbel en die van anderen weet je beter waar je misschien nog wel wat meer over zou kunnen opzoeken.